

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 0085234358
Documentnummer: 0085644545

Commissievergadering	:	Ruimte
Titel	:	Wasbare luiers
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Jan van Weperen en Esther Verhagen / Jeroen Sikkens
Extern zaak ID (zaakcode)	:	0085234358

Datum collegevergadering

15 april 2025

Voorgesteld besluit

1. Ter uitvoering van amendement 056a van 9 juli 2024 € 28.500,00 beschikbaar te stellen vanuit de reserve lastenverlichting voor het starten van een bewustmakingscampagne en verstrekken van wasbare luiers.

Openbaar

Ja, actief + persbericht

Embargo tot:

Inleiding

Bij de behandeling van de Kaderbrief 2025-2028 op 9 juli 2024 heeft u amendement A-56a aangenomen. Dit amendement luidt: "Een bewustmakingscampagne voor de lange termijn te starten waarin de voordelen van het gebruik van wasbare luiers voor onze planeet worden benadrukt. Het college opdracht te geven een manier uit te werken om wasbare luiers aan minima te verstrekken en dit te verwerken in het armoedebelief. De kosten hiervan beschikbaar te stellen uit de reserve lastenverlichting en de effecten hiervan te monitoren en terug te koppelen aan de raad."

Argumenten

1.1 Wasbare luiers helpen de afvalberg verminderen

Een kind wordt totdat deze zindelijk is zo'n 5000 keer verschoond. Wegwerpluiers leveren in Nederland jaarlijks meer dan honderd miljoen kilo luierafval op. Door het gebruik van de wasbare variant wordt de impact direct verlaagd.

Wanneer een gezin overgaat op wasbare luiers, kan men gemiddeld 21 kilo restafval per maand voorkomen; op jaarbasis scheelt dit per gezin 252 kilo.

Door het gebruik van wasbare luiers blijken kinderen ook eerder zindelijk. Tegenwoordig worden kinderen zindelijk tussen hun 3e en 4e levensjaar. Met het gebruik van wasbare luiers is dit vaak al één tot anderhalf jaar eerder. En ook dit scheelt weer bij het verminderen van de afvalberg.

De wasbare luier is daarnaast ook weer te gebruiken bij een volgend kindje.

Door het verminderen van het aantal luiers in het restafval, verwachten we ook het VANG (van afval naar grondstof)-cijfer positief te beïnvloeden.

1.2 Wasbare luiers zijn een duurzaam alternatief

Vanuit het oogpunt van duurzaamheid is een wasbare luier een duurzaam alternatief. De luiers zijn zo ontworpen, dat ze een hele luierperiode (gemiddeld zo'n 2 á 3 jaar) mee kunnen. De luiers zijn namelijk verstelbaar, waardoor je met een éénmalige aanschaf de hele luierperiode bent voorzien. Het college wil een contract aangaan met een leverancier die luiers levert die zijn voorzien van OEKO TEX 100 certificering voor bamboe, GOTS certificering voor organisch katoen en GRS certificering voor het gerecyclede polyester van PET flessen.

1.3 *Pilots bij gemeente Heerenveen en Hengelo wijzen uit dat voorlichting leidt tot meer gebruik van wasbare luiers*

De gemeente Heerenveen is in 2024 gestart met een pilot voor wasbare luiers, de bofkontjesregeling. Bij deze pilot kunnen ouders een pakket aanschaffen voor € 500,00. De ouders worden bij een informatieavond voorgelicht over het gebruik en de voordelen van de wasbare luier. Inmiddels zijn daar ruim 40 pakketten verleend.

Gemeente Hengelo heeft ook een pilot gedraaid. Hierbij hebben 50 ouders 100 dagen het gebruik van wasbare luiers getest. 67% van de ouders vindt het gebruik van de wasbare luiers een goed alternatief. 14% van deze gebruikers gaat er fulltime mee door en 53% parttime.

Wat vooral een drempel blijkt is de onbekendheid in combinatie met de aanschafprijs. Door voorlichtingsavonden te organiseren, kan men kennis maken met het product. In andere gemeenten leidt dit tot goede resultaten. De geselecteerde leverancier zal ondersteunen bij voorlichtingsavonden en het opzetten van een campagne.

1.4 *Wasbare luiers helpen minima*

U heeft in uw amendement aangegeven luiers kosteloos beschikbaar te willen stellen aan minima. Door bijgaande overeenkomst (bijlage 2) voor de periode van 1 juni 2025 tot 1 juni 2027 vast te stellen, kunnen we deze gezinnen ondersteunen. Uit berekeningen komt naar voren dat er jaarlijks zo'n 20 kinderen worden geboren in gezinnen die met een inkomen tot 130% van de bijstand moeten rondkomen (CBS Dashboard armoede thuiswonende kinderen 2019). Door deze gezinnen te voorzien van een pakket wasbare luiers, besparen ze aanzienlijk op de aankoop van luiers.

Naast de besparing op de aanschaf van luiers, bespaart dit ook op de afvalstoffenheffing. Door wasbare luiers te gebruiken, voorkom je dat deze gezinnen ook via het afvoeren van de luier voor extra kosten komen te staan.

1.5 *U heeft gekozen voor dekking vanuit de reserve lastenverlichting*

In het aangenomen amendement is door u aangegeven dat de kosten voor het beschikbaar stellen van wasbare luiers bekostigd moeten worden vanuit de reserve lastenverlichting.

Kanttekeningen

1.1 Het produceren en wassen van wasbare luiers heeft ook impact op het milieu.

In opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) heeft het bureau CE Delft een levenscyclusanalyse uitgevoerd waarin wasbare luiers zijn vergeleken met eenmalige luiers.

De studie laat zien dat eenmalige luiers die verbrand worden de hoogste milieu-impact hebben. De recycling van eenmalige luiers heeft een lagere milieu-impact dan de verbranding van eenmalige luiers.

De klimaatimpact van wasbare luiers is sterk afhankelijk van hoe een huishouden de was doet, terwijl de productie- en afdankingsfasen minder belangrijk zijn.

Ook zonder zuinige apparatuur hebben wasbare luiers een lagere klimaatimpact dan eenmalige luiers. Een hogere belading van de machines verlaagt de impact. Bij milieuvriendelijk wasgedrag hebben wasbare luiers vanaf drie maanden een lagere klimaatimpact dan eenmalige luiers die gerecycled worden.

Financiële toelichting

De kosten van het beschikbaar stellen van wasbare luiers en de bewustwordingscampagne dekken uit de reserve lastenverlichting.

- Luierpakketten en accessoires € 20.000,00 voor 2 jaar
- Bewustwordingscampagne met onder meer voorlichtingsavonden.
 - o Campagne: € 5.000,00
 - o Uren ambtelijke inzet: € 3.500,00.

Sustainable Development Goals (SDG's)

DG 1: Geen armoede. Dit doel richt zich op het uitbannen van armoede in al haar vormen en overal ter wereld. Door essentiële behoeften zoals wasbare luiers gratis beschikbaar te stellen, worden financiële lasten verlicht voor gezinnen met een laag inkomen, wat bijdraagt aan het verminderen van armoede.

SDG 3: Goede gezondheid en welzijn - Door het verminderen van blootstelling aan schadelijke chemicaliën die in sommige wegwerpluiers kunnen zitten, dragen wasbare luiers bij aan een betere gezondheid van baby's. Bovendien begint een goede gezondheid en welzijn bij een kansrijke start. Voor baby's die opgroeien in armoede is een kansrijke start niet vanzelfsprekend. Het kosteloos beschikbaar stellen van wasbare luiers aan gezinnen draagt bij aan de basisbehoefte van de baby('s) en daarmee aan een kansrijke start.

SDG 6: Schoon water en sanitatie - Wasbare luiers helpen de hoeveelheid afvalwater te verminderen dat ontstaat door de productie en het weggooien van wegwerpluiers

SDG 10: Ongelijkheid verminderen - Het verstrekken van gratis wasbare luiers helpt om de ongelijkheid te verkleinen door ervoor te zorgen dat alle gezinnen, ongeacht hun financiële situatie, toegang hebben tot duurzame en betaalbare oplossingen

SDG 12: Verantwoorde consumptie en productie - Door herbruikbare producten te gebruiken, verminderen wasbare luiers de hoeveelheid afval en bevorderen ze duurzamere consumptiepatronen

SDG 13: Klimaatactie - Het gebruik van wasbare luiers vermindert de uitstoot van broeikasgassen die gepaard gaat met de productie en het transport van wegwerpluiers

Inwonersparticipatie

Inwonersparticipatie omvat verschillende vormen van betrokkenheid van burgers bij beleidsprocessen, waaronder informeren en raadplegen. Het opstarten van de voorlichtingscampagne is een belangrijke stap, omdat het burgers de nodige informatie geeft over de voordelen van wasbare luiers ten opzichte van wegwerpluiers.

Publicatie voor bekendmaking

De raad heeft besloten om € 28.500,00 beschikbaar te stellen vanuit de reserve lastenverlichting om een bewustwordingscampagne op te starten om de voordelen van wasbare luiers bekend te maken. Daarnaast zullen de wasbare luiers kosteloos beschikbaar gesteld worden aan minima.

Met het gebruik van wasbare luiers blijken kinderen eerder zindelijk te zijn. Door wasbare luiers te gebruiken hoopt de gemeente ook een bijdrage te leveren aan het verminderen van afval. Voor de ouders betekent minder afval, minder kosten.

Vervolg

Communicatie naar buiten via persbericht (zie bijlage 3)

4 maal per jaar wordt een voorlichtingsavond georganiseerd.

Via onder meer de lokale coalitie Kansrijke Start wordt de mogelijkheid voor het aanvragen van wasbare luiers bekend gemaakt.

Planning & communicatie

Vanaf 1 juni kan aanspraak worden gemaakt op de regeling. Vanaf dan zal ook de voorlichtingscampagne worden gestart met onder meer voorlichtingsavonden en flyers.

Evaluatie

Na het eerste jaar vindt een evaluatie plaats. De raad wordt over de uitkomsten daarvan geïnformeerd door middel van een mededeling (2^e kwartaal 2026).

Burgemeester en wethouders van Ooststellingwerf,

P. Liemburg, gemeentesecretaris a.i.

J. Werkman, burgemeester

Bijlagen

1. Amendement A-056a Wasbare luiers
2. Overeenkomst Wasbare luiers
3. Persbericht Wasbare luiers

Geheime stukken

Zaaknummer: 0085234358

De raad van de gemeente Ooststellingwerf;

nr.

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 15 april 2025;

gelet op amendement A-056a van 9 juli 2024;

Besluit

1. Ter uitvoering van amendement 056a van 9 juli 2024 € 28.500,00 beschikbaar te stellen vanuit de reserve lastenverlichting.

Besloten in de openbare vergadering van 20 mei 2025.

, griffier.

, voorzitter.